

Bijlage A – Beschrijving van de handschriften van de Brederodekroniek

De *Brederodekroniek* van Jan van Leiden is bewaard gebleven in twaalf verschillende handschriften. Deze bijlage bevat van elk van deze handschriften een uitgebreide beschrijving. De handschriften zijn volgens vaste criteria ontsloten, zodat de beschrijvingen uniform en overzichtelijk blijven.

Elke beschrijving begint met een overzicht van codicologische en paleografische gegevens. Hieronder vallen onder andere de omvang van het handschrift, de gebruikte schriftdrager, de tekstspiegel en het type hand. Voor de laatste twee gegevens geldt dat slechts informatie is opgenomen over de *Brederodekroniek* binnen het handschrift; dit betekent dat in convoluuthandschriften deze gegevens over andere teksten niet zijn opgenomen en mogelijk verschillen van de geboden informatie. Voor de identificatie van de handen is gebruik gemaakt van de ‘Kubus van Gumbert’.¹

Op de codicologische en paleografische gegevens volgt een beschrijving van de inhoud. Van iedere tekst in het handschrift zijn de volgende gegevens opgenomen: titel en/of beschrijving van de inhoud, beschreven periode, plaats in het handschrift (foliëring). Bij teksten zonder titel, wordt alleen de beschrijving van de inhoud gegeven. Bij bekende titels, zoals de *Brederodekroniek*, wordt de titel schuin gedrukt gegeven, anders staat de in het handschrift gegeven titel tussen aanhalingstekens. Onder het kopje ‘Bijzonderheden’ staan vervolgens gegevens over illustraties, opvallende aantekeningen of bindfouten.

Hierna volgen gegevens over de datering van het handschrift. Indien de datering gebaseerd kan worden op een gegeven in het handschrift staat dit vermeld, anders wordt de datering gevolgd die in de secundaire literatuur gangbaar is. In een aantal gevallen is het handschrift gedateerd op basis van de watermerken. In de handschriftenbeschrijving is dan ook een beschrijving van de watermerken opgenomen. Op basis van de database *Watermarks in Incunabula printed in the Low Countries* en de standaardwerken van Briquet en Piccard, is getracht de watermerken te identificeren.² Van alle watermerken is bovendien een ruwe schets opgenomen.

De gegevens die onder ‘Provenance’, ‘Alternatieve Signatuur’ en ‘Editie’ staan, ten slotte, zijn voornamelijk afkomstig uit de secundaire literatuur. De secundaire literatuur waarin het betreffende handschrift genoemd wordt, staat beschreven onder het kopje ‘Literatuur’. Door middel van de achternaam van de auteur (jaartal) en de betreffende pagina’s, wordt verwezen naar de volgende titels:

Andriessen, W.F., *Historia dominorum de Teysterband, Arckel, Egmonda, Brederoede, IJsselsteyn etc.* (Amsterdam 1933)

Bruch, H., *Supplement bij de geschiedenis van de Noord-Nederlandsche geschiedschrijving in de Middeleeuwen van dr. Jan Romein* (Haarlem 1956)

Bruch, H., & R.E.V. Stuip, ‘Een Franse kroniek van de heren van Brederode’, *Holland 16* (1984), pp. 35-42.

¹ Zie: H. Kienhorst & M. Korsch, *Transcriberen van Middelnederlandse teksten* (2005), <http://www.let.ru.nl/transcriberen/tekst/overig.html>

² *Watermarks in Incunabula printed in the Low Countries*, <http://watermark.kb.nl/>. C.M. Briquet, *Les filigranes : dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600* (Parijs 1907). G. Piccard, *Die Wasserzeichenkartei Piccard im Hauptstaatsarchiv Stuttgart* (Stuttgart 1961-1997).

- Carasso-Kok, M., *Repertorium van verhalende historische bronnen uit de Middeleeuwen. Heiligenlevens, annalen, kronieken en andere in Nederland geschreven verhalende bronnen* (Den Haag 1981)
- Hintzen, J.D., 'Het Chronicon Comitum Hollandiae et episcoporum Ultraiectensium. Joh. Gerbrandi a Leydis', *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis en oudheidkunde*, 5^e reeks, 9^e deel (1922), pp. 131-143.
- Hoar, G., *The 'Brederode Chronicle' by Jan van Leiden* (Ann Arbor 1955)
- Horst, K. van der, 'Een belangrijke aanwinst voor de collectie handschriften', *De Poort* 2 (1977)
- Hyma, A., 'Een onbekend handschrift van Jan van Leiden's kroniek en genealogie van Brederode ontdekt', *De Nederlandsche Leeuw* 71 (1954), pp. 126-128.
- Jappe Alberts, A., & C.A. Rutgers, *Cronica illustrium dominorum de Brederueden* (Groningen/Djakarta 1957)
- Korvezee, E.H., 'Merkwaardige handschriften in het archief van een Hofje te 's-Gravenhage', *Nederlands Archievenblad* 47 (1939-1940), pp. 114-118.
- Lulofs, M., *De Brederode kroniek van Jan van Leyden*. Onuitgegeven doctoraal scriptie aan de Universiteit van Amsterdam (1984).
- Lulofs, M., 'Die van Brero heeft men eens gesien. De Brederode-kroniek van Jan van Leyden', in: B. Ebels-Hoving, C.G. Santing, C.P.H.M. Tilmans (ed.), *Genoechlicke ende lustige historiën* (Hilversum 1987), pp. 79-100.
- Lyna, F., *Catalogue des manuscrits de la Bibliotheque Royale de Belgique*. Vol. 11 (Renaix 1927)
- Meurs, P.A.N.S. van, 'Inventaris van bescheiden van de Heeren Van Brederode en latere bezitters van de heerlijkheid Vianen, berustende in het Fürstliches Haus- und Landes-Archiv te Detmold', *Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven* 32 (1909), pp. 113-184.
- Muller, S., *Lijst van Noord-Nederlandsche kronijken met opgave van bestaande litteratuur* (Utrecht 1880)
- Roefs, V.J.G., *De Egmondsche Abtenkroniek van Iohannes a Leydis O. Carm.* (Sittard 1942)
- Romein, J., *Geschiedenis van de Noord-Nederlandsche geschiedschrijving in de Middeleeuwen* (Haarlem 1932)
- Scheltema, P., *Oud en nieuw, uit de Vaderlandsche geschiedenis en letterkunde* (Amsterdam 1847)
- Tiele, P.A., & A. Hulshof, *Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae universitatis Rheno-Trajectinae* (Utrecht 1887)
- Verhoog, J.H., *Onvoltooide roem. De Heeren van Brederode in de Middeleeuwen. Geschiedenis van een riddergeslacht, 1203-1473* (Bergen 1997)

De beschrijving van handschriften N-6 en N-7 is onvolledig, omdat de handschriften zich in Duitsland bevinden. Ik heb slechts gebruik kunnen maken van digitale foto's.

(N-1) Haarlem, Noord-Hollands Archief, collectie losse aanwinsten, nr. 1039

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, 146 vel, 278x180 mm

Tekstspiegel: 195x110 mm, 1 kolom, 30 regels

Band: Perkamenten band met stempel

Paleografische gegevens

1 hand, littera hybrida H

Inhoud

- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1486 (ff. 1r-71v)
 - Inc.: "Der Edele ende gheboortighe moghender, vrouwen Yolende vrouwe van..." (fol. 1r)
 - Exp.: "...Ende noch meer ander grote heeren die nu al te veel waren te schrijven" (fol. 71v)
- Adelskroniek van de heren van Ameyda, in het Latijn (fol. 72r)
- Adelskroniek van de heren van Teilingen, in het Latijn; 1100-1342 (ff. 72v-73r)
- Adelskroniek van de heren van Teysterband, in het Latijn; 803-1333 (ff. 74r-84v)
 - Inc.: "Anno domini octingentesimo tertio, tempore Caroli Magni..." (fol. 74r)
 - Exp.: "...comites Hollandie manserunt Comites de Hoesden" (fol. 84v)
- Adelskroniek van de heren van Arkel, in het Latijn; -1474 (ff. 85r-105r)
 - Inc.: "Tempore theodorici secundi Comitis hollandie venit ad hollandiam..." (fol. 85r)
 - Exp.: "...buren et hoc magnis precibus amicorum suorum" (fol. 105r)
- Adelskroniek van de heren van Leerdam, in het Latijn; 996-1304 (fol. 105v)
- Adelskroniek van de heren van Heukelom, in het Latijn; 1227-1420 (fol. 106r)
- Adelskroniek van de heren van Asperen, in het Latijn; 1204-1452 (ff. 106v-107r)
- Adelskroniek van de heren van Hagenstein, in het Latijn (fol. 107v)
- Adelskroniek van de heren van Ackoij, in het Latijn; 1272 (fol. 108r)
- Adelskroniek van de heren van Leijenberch, in het Latijn; 1410 (fol. 108r)
- Adelskroniek van de heren van Noordeloos, in het Latijn; 1330 (fol. 108v)
- Adelskroniek van de heren van Bergen, in het Latijn; 1330 (fol. 108v)
- Adelskroniek van de heren van IJsselstein, in het Latijn; 1246-1483 (ff. 109r-111v)
- Adelskroniek van de heren van Oostervant, in het Latijn; 1300-1470 (fol. 112r)
- Adelskroniek van de heren van Borsellen, in het Latijn; 1400-1468 (ff. 113r-114r)
- Adelskroniek van de heren van der Veer, in het Latijn; 1298-1474 (ff. 114v-115r)
- Adelskroniek van de heren van Boloys, in het Latijn; 1300-1398 (ff. 116r-116v)
- Adelskroniek van de heren van Woerden, in het Latijn; 1200-1218 (fol. 116v)
- Adelskroniek van de heren van Vliet, in het Latijn; 1314-1472 (ff. 117r-118r)
- Adelskroniek van de heren van Benthem, in het Latijn; 1130-1305 (fol. 118v)
- Adelskroniek van de heren van Hennenberg, in het Latijn; 1277 (fol. 118v)
- Adelskroniek van de heren van Voorn, in het Latijn; 1162-1478 (fol. 119r)
- Adelskroniek van de heren van Persijn, in het Latijn; 1200-1409 (fol. 119v)
- Adelskroniek van de heren van Haarlem, in het Latijn; 1168-1330 (fol. 120r)
- Adelskroniek van de heren van Culemborg; 1160-1481 (ff. 122r-125r)
 - Inc.: "Int jair ons heeren MCLX beghan die heersschappie van Culemborch..." (fol. 122r)
 - Exp.: "...doddendael, zuylen ende sinte martijns dijk..." (fol. 125r)
- Adelskroniek van de heren van Vianen; 1265-1418 (ff. 127r-130v)
 - Inc.: "Dese heer Hubrecht was in zijn floer als heer van Vyanen..." (fol. 127r)
 - Exp.: "...van wie men oeck lesen mach in die cronyck van Brederode..." (fol. 130v)

- Adelskroniek van de heren van Egmond; 1039-1483 (ff. 132r-137v)
Inc.: "Int jair ons heeren duijsent hondert ende XXXIX, zoe wert heer..." (fol. 132r)
Exp.: "...ende leyt inden haegh begraven tot die preeckebroeders" (fol. 137v)
- Adelskroniek van de heren van Abcoude (ff. 139r-146r)
Inc.: "Men bevindt in alde historien ende cronijcken beschreven hoe..." (fol. 139r)
Exp.: "...mit alle die ander duytsche landen zeer tot hem getoghen heeft." (fol. 146r)

Bijzonderheden

- Aantekening op fol. 1r: "Nota desen broer Jan van Leyden heeft oock int jaer 1490 geschreven die oude Hollandsche Cronycke".
- De Nederlandse adelskronieken van Culemborg, Vianen, Egmond komen overeen met de adelskronieken in Utrecht, UA, Verzameling handschriften oude signaturen, nr. 293, fol. 88r-92r. Gedeeltelijk komen zij ook overeen met de adelskronieken in N-4.
- De Latijnse adelskronieken komen allen overeen met de zogenaamde *Van Mierop-Serie*, uitgegeven door Andriessen (1933). In deze uitgave wordt dit handschrift niet genoemd. De adelskronieken van de heren van der Veer, van IJsselstein, van Leerdam en van Heukelom bevatten geringe aanvullingen, geschreven door dezelfde hand als de rest van het handschrift.

Datering

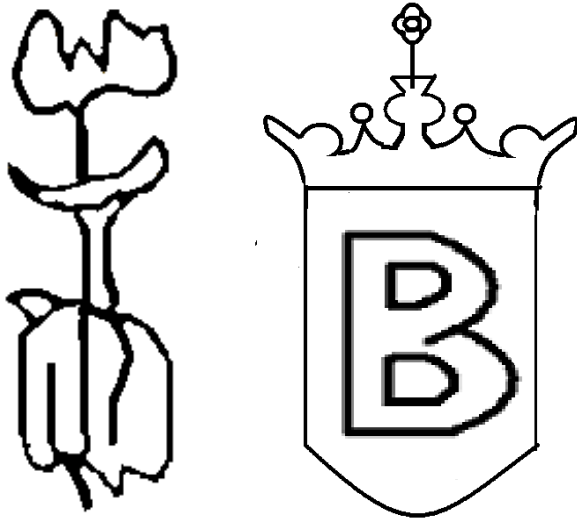
Tweede helft 16^e eeuw, op basis van watermerk.

Watermerken

4 watermerken:

ff. 1-50, een bloem

ff. 51-146, een wapenschild met de hoofdletter B en een kroon en een vierblad (komt overeen met: *Briquet*, nr. 8067, gebruikt tussen 1556-1569).

Provenance

- Aangekocht in 1893 uit auctie van ds. W.A. Oosten.

Alternatieve of oude signatuur

- Haarlem, Rijksarchief in Noord-Holland, collectie aanwinsten 1039, hs. 460
- Haarlem, Rijksarchief, collectie aanwinsten, nr. 460
- Haarlem, Rijksarchief, hs. 640 (sic)

Literatuur

Roefs (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Carasso-Kok* (1981), nrs. 148 (pp. 174-176), 157 (pp. 184-185), 163 (pp. 189-190), 168 (p. 193), 169 (pp. 194-195), 173 (pp. 197-198), 263 (pp. 283-284), 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 25, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 39, 41; *Lulofs* (1987), p. 86, n. 41; *Verhoog* (1997), p. 27.

Editie

Geen.

(N-2) Haarlem, Noord-Hollands Archief, collectie losse aanwinsten, nr. 1041

Codicologische gegevens (onvolledig)

Materiaal: Papier, (III+)37(+XVII) vel, 200x160 mm, ongefolieerd

Tekstspiegel: 150x115 mm, 1 kolom, 22 regels

Band: Perkamenten band

Paleografische gegevens

1 hand, vroeg modern schrift

Inhoud

- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -ca. 1521 (ff. 2r-37r)

Inc.: "Adam die ijerste mensche die wan drie soonen als Cain, Abel ende Serh..." (fol. 2r)

Exp.: "...heer van Brederode ende hadde te wijve Philippous." (fol. 35v)

Bijzonderheden

- Bevat heraldische wapentekeningen op ff. 4v, 5r, 6r, 10v, 11v, 12r, 12v, 13r, 15r, 15v, 16r, 17r, 18r, 19r, 20r, 24r, 24v, 25r, 25v, 26r, 26v, 27r, 27v, 28r, 28v, 29r, 29v, 30r, 40v, 31r, 31v, 32r, 35r, 36v, 37r.
- Bevat portretjes op ff. 32r, 35r.
- Op fol. 1r staat een pentekening van een hoofd met daaronder: "Alexander Magnus 1521".
- Op de achterste twee schutbladen: een overzicht van de namen van verschillende decimalen, optelsommetjes en de tafels van 1 tot en met 9.

Datering

17^e eeuw.

Watermerken

1 watermerk, wapenschild.

Provenance

- Aangekocht in 1905 uit auctie van R.W.P. de Vries.

Alternatieve of oude Signatuur

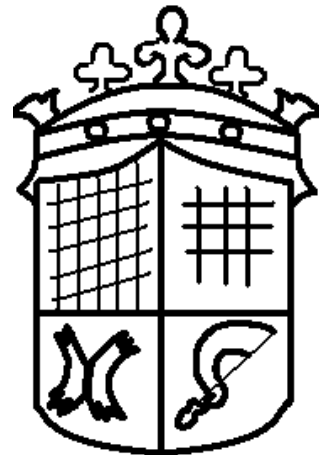
- Haarlem, Rijksarchief, collectie aanwinsten, nr. 461

Literatuur

Bruch & Stuip (1984), p. 35, n. 4; *Verhoog* (1997), p. 27.

Editie

Geen.

(N-3) Haarlem, Noord-Hollands Archief, collectie losse aanwinsten, nr. 1040

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, (III+)58(+X) vel, 347x212 mm

Tekstspiegel: 282x155 mm, 1 kolom, ca. 36 regels

Band: Perkamenten band

Paleografische gegevens

1 hand, vroeg modern schrift

Inhoud

- Inhoudsopgave op de *Brederodekroniek* (ff. 1r-2v)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1486 (ff. 3r-58r)
 - Inc.: "Den Edele hoochgeboren eerwaardige vrouwe ijolende vrouwe van..." (fol. 3r)
 - Exp.: "...noch meer andere groote heeren die nu al te veele waeren te schrijven" (fol. 58r)

Bijzonderheden

- Titel op de band: "Dit is die tafel van dit dat genoempt word die Kronik van Brederoden. Series et Stirps Dominorum de Arkel ...es Dominorum de Egmond".
- Bevat heraldische wapentekeningen op ff. 5v, 6r, 6v, 8v, 9v, 10v, 13v, 14r, 15r, 15v, 16r, 16v, 17r, 17v, 18v, 20r, 20v, 21r, 23v, 25r, 26r, 29v, 48v.
- Bevat illustraties op: ff. 3v (Adam & Eva), 4v (Noach), 5r (stichting van Troje), 28v-29r (viertal herten met de kwartierstaten Brederode en Lalaing in hun geweien).
- Illustraties en wapentekeningen gelijk aan N-8. Op dezelfde plekken in N-4 en F-1 open ruimtes gelaten.

Datering

Begin 17^e eeuw voor 1636, op basis van watermerk en aantekening op fol. 1r.

Watermerken

1 watermerk, tekstblok "GEORGE" met daarboven twee verslingerde pilaren en een vogel (komt overeen met *Briquet*, nr. 4441, gebruikt tussen 1606-1607).

Provenance

- "J. Godin, 1636" (fol. 1r)
- Aangekocht in 1899 uit auctie van W.K. Royaards van den Ham.

Alternatieve of oude Signatuur

- Haarlem, Rijksarchief in Noord-Holland, collectie aanwinsten 1039, hs. 462
- Haarlem, Rijksarchief, collectie aanwinsten, nr. 462

- Haarlem, Rijksarchief, hs. 642 (sic)³

Literatuur

Roefs (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Carasso-Kok* (1981), nr. 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 22, 28, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 35, n. 4, 39, 41-42; *Lulofs* (1987), pp. 86-87; *Verhoog* (1997), p. 27.

Editie

Geen.

³ Bij: Bruch, *Supplement*, p. 44, Roefs, *Abtenkroniek*, p. 32.

(N-4) Den Haag, Nationaal Archief, familiearchief Cousebant, nr. 1051

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, (I+)57(+I) vel, ongefolieerd, 310x215 mm

Tekstspiegel: 230x185 mm, 2 kolommen, 34 regels

Band: Geen

Paleografische gegevens

3 handen:

ff. 1r-5v, littera cursiva C

ff. 5v-46v, littera cursiva C

ff. 47r-57r, littera cursiva C

Inhoud

- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1556 (ff. 1r-48v)
 - Inc.: "Den edele hoichgeboren eerwairdige vrouwe yolende, vrouwe van..." (fol. 1r)
 - Exp.: "van Haeft, mits dye banderye van Haverincourt ende Ameyde." (fol. 48v)
- *Adelskroniek van de heren van Vianen*; 1230-1556 (ff. 49r-51v)
 - Inc.: "Int jaer van MCCC sterff dye vroomhe heer hendrick heer van vianen..." (fol. 49r)
 - Exp.: "...van heer floris van pallant eerste graeve van Culemborch" (fol. 51v)
- *Adelskroniek van de heren van Egmond*; 1139-1483 (ff. 52r-54r)
 - Inc.: "Int jaer ons heeren duysent hondert ende XXXIX soo werdt heer..." (fol. 52r)
 - Exp.: "...graven dochter van Waerdenborch daer hy by wan Maximiliaen." (fol. 54r)
- *Adelskroniek van de heren van Culemborg*; 1160-1564 (ff. 55r-57r)
 - Inc.: "Int jaer ons heeren MCLX soo began dye heerscappie van culenborch dye..." (fol. 55r)
 - Exp.: "...maer twe susters waer off dierste trouwen den ____" (fol. 57r)

Bijzonderheden

- De adelskroniek van de heren van Vianen komt niet overeen met de adelskroniek van de heren van Vianen in N-1.
- De adelskroniek de heren van Egmond komt overeen met de adelskroniek van de heren van Egmond in N-1. N.B. de verbeteringen in eigen hand, waarop Korvezee een autografisch karakter veronderstelt voor dit handschrift, komen niet terug in N-1 (Vergelijk: N-1, fol. 137v en N-4, fol. 54r).
- De adelskroniek de heren van Culemborg komt tot 1481 overeen met de adelskroniek van de heren van Culemborg in N-1. Na 1481 bevat de kroniek in dit handschrift veel lacunes voor persoonsnamen en jaartallen.
- Op het schutblad staan een aantal schrijfoefeningen, waarbij onder andere de naam "Arnoldus Lants" te lezen is.
- Dit handschrift bevat open ruimtes op de plekken waar N-3 en N-8 illustraties hebben.

Datering

ff. 1r-46v, eerste en tweede hand, ca. 1546, op basis van watermerk.

ff. 47r-57r, derde hand, 1564-1566, op basis van het feit dat het jaartal 1564 genoemd wordt, maar de dood van Robert, vierde zoon van Reinoud III van Brederode (in 1566) niet.⁴

⁴ Het jaartal 1564 genoemd op fol. 57r.

Watermerken

4 watermerken:

- ff. 1-10, 30-36, een gevorkte P met een vierblad
- ff. 12-24, een geit met twee horens, staand op een tekstblok (tekst onleesbaar)
(komt overeen met: Piccard, *Verschiedene Vierfüssler*, nr. 448, gebruikt in 1546, te Brussel)
- ff. 37-44, een onidentificeerbare vorm (wapenschild?) met een vierblad
- ff. 46-57, beer

Provenance

- “Arnoldus Lants”, getuige aantekening op het schutblad.
- In 1878 geschonken aan het toenmalig Rijksarchief te Den Haag door de regenten van het Hofje van Hoogelande in Den Haag.

Alternatieve of oude Signatuur

- Den Haag, Algemeen Rijksarchief, hss. derde afdeling, nr. 26.

Literatuur

Korveze (1939-1940), pp. 115-116; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), pp. 114-118, 120; *Carasso-Kok* (1981), nrs. 163 (pp. 189-190), 168 (p. 193), 173 (pp. 197-198), 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 10, 17-18, 26-27, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 39; *Lulofs* (1987), pp. 86-87; *Verhoog* (1997), pp. 27-28.

Editie

“hs. 3de afd. no. 26, Algemeen Rijksarchief te ‘s-Gravenhage” bij *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), gedeelte (ff. 47r-48v)

(N-5) Utrecht, UB, 15 C 19

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, 52(+I) vel, 285x210 mm

Tekstspiegel: ff. 1r-15r: 205x120 mm, 1 kolom, 33 regels; ff. 16r-53r: 205x150 mm, 2 kolommen, 26 regels

Band: 19e eeuwse band

Paleografische gegevens

1 hand, littera cursiva C

Inhoud

- Genealogie van de heren van Brederode; 682-ca. 1521 (ff. 1r-12v)
Inc.: "Dit is dat beginne vanden onderwijs hoe dat die Edel princen die graven van..." (fol. 1r)
Exp.: "...dochter van arenberg ende vander Merck daer hij bij wan ____" (fol. 12r)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -ca. 1474 (ff. 16r-52v)
Inc.: "Der Edele ende ghebuerethighe moghender vrouwen yolende vrouwe van..." (fol. 16r)
Exp.: "...oock onsculdich was gevonden so is hi mede vrijende quijt gewijst" (fol. 51v)

Bijzonderheden

- De genealogie (ff. 1r-12v) is voortgezet tot ca. 1569, door verschillende handen.
- Op fol. 14v aantekeningen over het huwelijk van Wolfert van Brederode (zoon van Walraven II) en Adriana Bax en de geboortedata van hun kinderen (incl. het uur van de dag).⁵
- Bij het herbinden van het handschrift, is het blad na fol. 26 per ongeluk aan het einde geplaatst (nu: fol. 52).
- Tussen fol. 31 en fol. 32 zit een blaadje met daarop een wapentekening en de naam "Jacob Bax rentmeester van den bos".

Datering

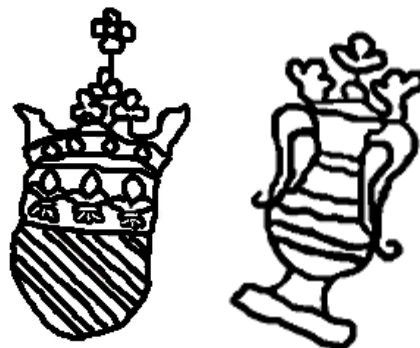
1521-1525, op basis van het feit dat de originele hand wel het huwelijk van Reinoud III van Brederode met vrouwe Philipote van der Marck (1521) vermeld, maar niet de geboorte van hun eerste kind.

Watermerken

2 watermerken:

ff. 1-33, 38-41, wapenschild met drie lelies, een kroon en vier vierbladen (komt overeen met: *Briquet*, nr. 1054, gebruikt tussen 1535-1549)

ff. 37, 44-52, pot met twee oren, kroon en een drieblad

⁵ N.B. Hier wordt een tweede dochter, Johanna, genoemd, die bij het overzicht van Dek niet voorkomt. Zie: Dek, *Genealogie*, p. 31.

Provenance

- Jacob Bax, getuige het ingevoegde blaadje tussen fol. 31 en fol. 32. Mogelijk te identificeren met Johan Bacx, vader van Adriana Bacx (genoemd op fol. 14v).
- Op 29 januari 1952 aangekocht door A. Hyma, in een boekhandel te Amsterdam.

Alternatieve of oude Signatuur

- Ann Arbor, collectie Hyma, zonder signatuur
- Leiden, UB, microfilm Q-230

Literatuur

Hyma (1954), p. 126-128; *Hoar* (1955), pp. 1-2, 29-42; *Carasso-Kok* (1981), nr. 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 14-17, 20, 22-23, 28, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 39, 41; *Lulofs* (1987), pp. 86-87; *Verhoog* (1997), p. 28.

Editie

“hs. Hyma” bij *Hoar* (1955)

(N-6) Detmold, Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv, L3-Holland, nr. 429

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, 159 vel, 205x285 mm

Tekstspiegel: 1 kolom, 39 regel(s)

Band: Perkamenten band, met wapenschild met een zilveren zwaan.

Paleografische gegevens

2 handen:

ff. 5r-56v, littera cursiva C

ff. 56v-58v, littera hybrida H

Inhoud

- Korte historische gedichtjes in het Nederlands en Latijn (fol. 2r)
- Gedicht op de eigenaardigheden van de inwoners van verschillende gewesten (o.a. Zeeland, Gelderland, Brabant, Friesland, etc.) in het Latijn (fol. 3r)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1486 (ff. 5r-56v)
 - Inc.: "Der Edele ende gheboertighe moghender vrouwen Yolende, vrouwe van..." (fol. 5r)
 - Exp.: "Ende noch meer ander grote heeren die nu al te veel waren te scriven." (fol. 56v)
- Vervolg op de *Brederodekroniek*; -1576 (ff. 56v-58v)
- Adelskroniek van de heren van Naaldwijk; 1290-1496 (ff. 61r-62r)
- Adelskroniek van de heren van Wateringen; 1396-1398 (fol. 62r)
- Adelskroniek van de heren van Wassenaar; 818-1523 (ff. 62v-65r)
- Adelskroniek van de heren van Montfoort; 1300- (ff. 65v-66v)
- Adelskroniek van de heren van Kruiningen; 1338-1558 (ff. 67r-67v)
- Adelskroniek van de heren van Naaldwijk; 1290-1496 (ff. 68r-68v)
- Adelskroniek van de heren van Wateringen; 1396-1398 (fol. 69r)
- Adelskroniek van de heren van Ameide, in het Latijn (fol. 69v)
- Adelskroniek van de heren van Teilingen, in het Latijn; 1100-1352 (ff. 70r-70v)
- Adelskroniek van de heren van Heusden, in het Latijn; 803-1355 (ff. 71r-78r)
- Adelskroniek van de heren van Arkel, in het Latijn; -1474 (ff. 79r-91r)
 - Inc.: "Tempore theodoria secundi comitus hollandie venit ad hollandium..." (fol. 79r)
 - Exp.: "...buren et hoc magnis precibus amicorum suorum" (fol. 91r)
- Adelskroniek van de heren van Leerdam, in het Latijn; 996-1304 (fol. 91v)
- Adelskroniek van de heren van Heukelom, in het Latijn; 1227-1420 (fol. 92r)
- Adelskroniek van de heren van Asperen, in het Latijn; 1204-1452 (ff. 92v-93r)
- Adelskroniek van de heren van Hagenstein, in het Latijn (fol. 93r)
- Adelskroniek van de heren van Ackoij, in het Latijn; 1272 (fol. 93v)
- Adelskroniek van de heren van Leijenberch, in het Latijn; 1410 (fol. 93v)
- Adelskroniek van de heren van Noordeloos, in het Latijn; 1330 (fol. 94r)
- Adelskroniek van de heren van Bergen, in het Latijn; 1330 (fol. 94v)
- Adelskroniek van de heren van IJsselstein, in het Latijn; 1296-1483 (ff. 95r-96r)
- Adelskroniek van de heren van Oostervant, in het Latijn; 1300-1470 (fol. 98r)
- Adelskroniek van de heren van Borsellen, in het Latijn; 1400-1468 (ff. 98v-99r)
- Adelskroniek van de heren van der Veer, in het Latijn; 1298-1474 (fol. 99v)
- Adelskroniek van de heren van Boloys, in het Latijn; 1300-1398 (fol. 101r)
- Adelskroniek van de heren van Woerden, in het Latijn; 1200-1298 (fol. 101v)

- Adelskroniek van de heren van Vliet, in het Latijn; 1314-1472 (ff. 101v-102v)
- Adelskroniek van de heren van Benthem, in het Latijn; 1130-1305 (fol. 103r)
- Adelskroniek van de heren van Hennenberg, in het Latijn; 1277 (fol. 103r)
- Adelskroniek van de heren van Voorn, in het Latijn; 1162-1478 (fol. 103v)
- Adelskroniek van de heren van Persijn, in het Latijn; 1200-1409 (fol. 104r)
- Adelskroniek van de heren van Haarlem, in het Latijn; 1168-1330 (fol. 104v)
- Vertaling van een giftbrief, waarbij Keizer Karel de Groote aan Willebrord, Bisschop van Utrecht, het gebied van het bisdom aanwees. (ff. 105r-105v)
- Vertaling van een giftbrief, waarbij Karel de Kale, Koning van Frankrijk, aan Dierik, zoon van de zusters van zijns broeders Lodewijks vrouw, de provincie Holland gaf. (ff. 105v-106r)
- “Ad Sanctum Martinum Cor. Aurelii epigramma super praeëminencia diocesis Trajectensis” / Cornelius Aurelius? Gedicht, in het Latijn (fol. 106r)
- Uittreksel uit een kroniek in de boekerij van de klerk van St. Pieter te Utrecht, bevattende een verhaal van het sneuvelen van graaf Willem IV van Holland, in het Latijn; 1345 (fol. 108r)
- “Privilegium Frisonum”, in het Latijn (incompleet) (ff. 108r-109v)
- Adelskroniek van de heren van Culemborg; 1144-1481 (ff. 112r-116v)
 - Inc.: “Int jaer ons heeren MCXLIII so beghan die heerscappie van Culenburch...” (fol. 113r)
 - Exp.: “...Ewijck, Doddendael, Zuijlen ende Sancte Martijns dijk.” (fol. 116r)
- Adelskroniek van de heren van Vianen; 1265-1418 (ff. 118r-123v)
 - Inc.: “Dese heer Hubrecht was in sijn floer als heer van Vijanen int jair...” (fol. 119r)
 - Exp.: “...die vierde zoen is ghenampt Robrecht.” (fol. 123r)
- Adelskroniek van de heren van Kruiningen; 1338-1558 (125v-126r)
- Adelskroniek van de heren van Egmond; 1139-1483 (ff. 126v-134r)
 - Inc.: “Int jaer ons heeren dusent hondert ende XXXIX, so wer heer ...” (fol. 127r)
 - Exp.: “...hadde te wijve des hoechgebornen gravendochter van Werdenborch.” (fol. 133r)
- Adelskroniek van de heren van Abcoude / Dirk Pauw?⁶; (ff. 135r-146v)
 - Inc.: “Men bevijnt in olde historien ende vronijcken bescreven hoe ende in wat ...” (fol. 135r)
 - Exp.: “...der stadt duursteden ghedoep in Christo.” (fol. 146v)
- Ongeïdentificeerde tekst, in het Latijn (ff. 153r-158v)

Bijzonderheden

- ff. 1 en 159 zijn perkamenten schutbladen, met een Latijnse tekst in twee kolommen.
- Op fol. 1r staat vier maal de naam “Theodericus Cygneus Abcoudanus”
- Het vervolg op de *Brederodekroniek* is door twee verschillende handen, een tot 1568, de ander tot 1576.

Datering

16e eeuw

Watermerken

⁶ Carasso-Kok, *Repertorium*, p. 284.

Provenance

- Dit handschrift bevond zich op het kasteel Batestein in Vianen, in de bibliotheek van Hendrik II van Brederode (-1568) en bij de verkoop van Vianen in 1725 in het familiearchief.

Alternatieve of oude Signatuur

- Detmold, Landes und Hausarchiv, 429

Literatuur

Scheltema (1847), pp. 55-58; *Van Meurs* (1909), nr. 429 (pp. 178-179); *Hintzen* (1922), p. 140, n. 2; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), pp. 119-120; *Carasso-Kok* (1981), nrs. 148 (pp. 174-176), 149 (pp. 176-177), 157 (pp. 184-185), 163 (pp. 189-190), 168 (p. 193), 169 (pp. 194-195), 173 (pp. 197-198), 263 (pp. 283-284), 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 18, 20, 23-28, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 39, 41; *Lulofs* (1987), p. 86, n. 41; *Verhoog* (1997), p. 28-29.

Editie

Geen.

(N-7) Detmold, Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv, L3-Holland, nr. 430

Codicologische gegevens (onvolledig)

Materiaal: Papier, 12 (+I) fol, 215x315 mm

Tekstspiegel: 2 kolommen, ca. 43 regels

Band: Geen

Paleografische gegevens

1 hand, littera cursiva C

Inhoud

- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1358 (ff. 2r-12v)
 - Inc.: “Den eedele hoochgebornen oerwairdighe vroue Jolende, vroue van...” (fol. 2r)
 - Exp.: “...om hem dair doot te slaen” (fol. 12v)

Bijzonderheden

- De tekst van de Brederodekroniek eindigt midden in een hoofdstuk, de laatste bladzijde is grotendeels leeg.
- Op de achterkant van het titelblad (fol. 1v) staat onder andere “te bestellen an Mr. Jan Zandwijk tot Vianen”

Datering

16e eeuw

Watermerken

Provenance

- Mr. Jan Zandwijk te Vianen (getuige aantekening op fol. 1v)
- Dit handschrift bevond zich op het kasteel Batestein in Vianen, in de bibliotheek van Hendrik II van Brederode (-1568) en bij de verkoop van Vianen in 1725 in het familiearchief.

Alternatieve of oude Signatuur

- Detmold, Landes und Hausarchiv, 430

Literatuur

Van Meurs (1909), nr. 430 (p. 179); *Hintzen* (1922), p. 140, n. 2; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), pp. 119-120; *Carasso-Kok* (1981), nr. 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 18, 80; *Bruch & Stuij* (1984), pp. 39, 41; *Lulofs* (1987), p. 86, n. 41; *Verhoog* (1997), p. 29.

Editie

Geen.

(N-8) Brussel, KB, nr. 19217

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, (+I)93(+XIV), 307x210 mm

Tekstspiegel: 240x140 mm, 1 kolom ca. 41 regels

Band: 17e eeuw, perkamenten band, met stempels (voor en achter)

Paleografische gegevens

1 hand, littera cursiva C

Inhoud

- “Vanden beginne, oirspronck ende affkoemste der banreheeren van Bredenroode ende heeren van Teylinghen”, adelskroniek over de heren van Brederode; -1417 (ff. 1r-3r)
 - Inc.: “Vanden oirspronck ende beginne der heeren van Bredenroode en bevintment...” (fol. 1r)
 - Exp.: “...waste weg int lant van Luijck” (fol. 3r)
- Inhoudsopgave op de *Brederodekroniek* (ff. 5r-6v)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden; -1486 (ff. 7r-55v)
 - Inc.: “Den edelre hoochgeboren eerwaerdige vrouwe Yolende, vrouwe...” (fol. 7r)
 - Exp.: “...ende noch meer ander groote heeren die nuw al te vele waren te scriven.” (fol. 55v)
- Vervolg op de *Brederodekroniek*; -1568 en enkele aantekeningen betreffende de familie Brederode (ff. 55v-59r)
- “Drie geslacht bomen van Hollant, als Egmond, Culemburch en Brederode”. Kopie door A. van Westphalen van drie geslachtslijsten van de heren van Egmond, Culemborg en Brederode (ff. 60r-63r)
- Extracten en kopieën o.a. door A. van Westphalen van brieven en oorkonden met betrekking op het landbezit van de familie Brederode; 1426-1680 (ff. 64r-67r)
- Gedichten op de familie Brederode (ff. 72r-73v)
- Extracten en kopieën o.a. door A. van Westphalen van archivalia met betrekking op de relatie tussen de familie Brederode en Vianen; 1559-1643 (ff. 77r-93r)

Bijzonderheden

- Bevat heraldische wapentekeningen op ff. 9v, 10r, 10v, 12r, 13r, 14r, 16v, 17r, 17v, 18r, 18v, 19r, 19v, 20r, 21v, 22r, 24r, 25r, 26r, 29v, 47r.
- Bevat illustraties op: ff. 7v (Adam & Eva), 8v (Ark van Noach), 9r (stichting van Troje), 9r (verwoesting van Troje), 28v-29r (viertal herten met de kwartierstaten Brederode en Lalaing in hun geweien).
- Illustraties en wapentekeningen gelijk aan N-3. Op dezelfde plekken in N-4 en F-1 open ruimtes gelaten.
- Bevat een aantekening bovenaan fol. 7r: “Kronyck en geslacht boeck van Brederode, baniaert etc. Noit gedrukt noch kenbaer. Seer raer.”
- Bevat aantekeningen in de marge door Adriaan van Westphalen.
- Het vervolg, toegevoegd door latere hand en op andersoortig papier, is gelijk aan het vervolg in N-6.
- Hoar verwacht dit handschrift met L-3; Bruch & Stuip zien in dit handschrift het handschrift van Hyma (N-5).

Datering

ca. 1555, op basis van aantekeningen op ff. 60r-60v. Op fol. 60r merkt Adriaan van Westphalen op dat hij drie geslachtsbomen die tot het oorspronkelijke *Brederodekroniek*-handschrift behoorden, heeft gekopieerd: "...gescreven bij de eijgen hand als de voorscreven cronijcke [...] en ick Adriaen westphalen [...] heb getrouwelick gecopiert en torigineel als raar bewaert bij mijn raar Ad. manuscripta Alcmarië 1670". Één origineel folio (fol. 63) zit nog in KB, Brussel, nr. 19217 en het watermerk en de hand komen overeen met het watermerk en de hand van de *Brederodekroniek* (ff. 5r-55v). Op fol. 60v staat boven de kopie van de stamboom van de heren van Culemborg: "Hier begint die Genealogie der heeren van Cuijlenburch begonnen Anno 1160, gescreven Anno 1555".

Watermerken

1 watermerk, F in een cirkel (Komt overeen met: *Briquet*, nr. 8154, gebruikt tussen 1559-1593)⁷

Provenance

- Adriaan van Westphalen, historicus
- Op 11 november 1843 aangekocht voor 45.00 fr. uit de collectie van prof. M. Serrure.

Alternatieve of oude Signatuur

- Brussel, KB, Cat. XI, 7256

Literatuur

Lyna (1927), nr. 7256 (pp. 96-98); *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Lulofs* (1984), pp. 9, 19-22, 28-29, 58, 80; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 39, 41-42; *Lulofs* (1987), pp. 86-87.

Editie

Geen.

⁷ Dit watermerk komt slechts voor op ff. 5-55 (*Brederodekroniek*) en fol. 63, de andere vellen zijn van later datum en hebben verschillende, andere watermerken. Zo hebben ff. 57-59 (vervolg op de *Brederodekroniek*) een tekstblok met de tekst "GENISUVV" als watermerk.

(L-1) Utrecht, UB, 5 E 23

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, (I+)77(+III) vel, 207x145 mm

Tekstspiegel: 150x90 mm, 1 kolom(men), 21 regels

Band: Leren band met opdruk

Paleografische gegevens

1 hand, littera hybrida H

Inhoud

- Inhoudsopgave op de *Brederodekroniek* (ff. 1r-2v)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden, in het Latijn; -1482 (ff. 3r-77r)
 - Inc.: "Genealogiam et gesta magnanimoeum dominorum baronum de brederueden..." (fol. 3r)
 - Exp.: "...Erat autem tunc temporis idem domicellus quasi annorum viginti." (fol. 77r)

Bijzonderheden

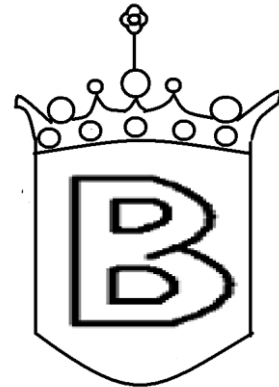
- Perkamenten schutbladen, voor en achter, zijn gesneden uit een vijftiende eeuws getijdenboek.
- Bevat aanvullingen en verbeteringen van latere hand.

Datering

Na 1561, op basis van een verwijzing naar de *Commentarii sive annales rerum Flandricarum* van Jacques de Meyere (uitgegeven in 1561).

Watermerken

1 watermerk, wapenschild met de letter B (lijkt op: *Briquet*, nrs 8067-8070, gebruikt tussen 1570-1580)

Provenance

Alternatieve of oude Signatuur

Utrecht, UB, cat. 779

Utrecht, UB, 5 D 10

Utrecht UB, Hist. 11

Literatuur

Muller (1880), p. 88; *Tiele & Hulshof* (1887), nr. 779 (p. 200); *Hintzen* (1922), pp. 137, 140 n. 2; *Andriessen* (1933), p. X-XI; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), pp. 1, 30-37, 42-43; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), pp. VI-VIII; *Carasso-Kok* (1981), nr. 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 14, 29-34, 36, 59, 62-66, 81; *Lulofs* (1987), pp. 87-88; *Verhoog* (1997), pp. 25-26.

Editie

"Utrecht #1" bij *Hoar* (1955); "hs. 5 E 23" bij *Jappe Alberts & Rutgers* (1957)

(L-2) Utrecht, UB, 2 E 23

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, 227 vel, 185x125 mm

Tekstspiegel: 140x95 mm, 1 kolom, 23 regels

Band: Perkamenten band

Paleografische gegevens

1 hand, vroeg modern schrift

Inhoud

- “Bella campestris inter episcopos Traiectenses et comites Hollandie”, -1363 (ff. 2r-7v)
- Aantekeningen op Hadrianus Junius, *Batavia* (1588) (ff. 8r-9v)
- Kroniek van Holland, in het Latijn; -1459 (ff. 10r-34v)
 - Inc.: “Hollandie primordialis cuntas dur Vlaerdinck vel ut alii...” (fol. 10r)
 - Exp.: “...Hollande cetera vero domina et bona eius acceperunt eius heredes.” (fol. 34v)
- Kroniek van het noordelijke deel van het bisdom Utrecht; 1138-1232 (ff. 35r-81r)
 - Inc.: “Anno Domini M CC XXXI tercio kal. Novembri vigilia...” (fol. 35r)
 - Exp.: “...quinto die antegu erat vigilia Lambert.” (fol. 81r)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden, in het Latijn; -1482 (ff. 83r-127v)
 - Inc.: “Zyphridus primus ducus de Brederoda origine habuit de nobelissimo...” (fol. 83r)
 - Exp.: “...Erat autem tunc temporis idem domicellus quasi annorum viginti, etc.” (fol. 127v)
- Historische aantekeningen, in het Latijn; 1100-1234 (ff. 137r-148v)
- Adelskroniek van de heren van Egmond, in het Latijn; 725-1478 (ff. 149r-153v)
- Kroniek van Holland, in het Latijn; 1203-1475 (ff. 157r-168v)
- “De sestro sacramenti celebrandi”; 1263 (ff. 169r-169v)
- Opsomming van verschillende filosofen (ff. 170r-176v)
- Adelskroniek van de heren van Heusden, in het Latijn; -1357 (ff. 177r-188v)
 - Inc.: “Anno Domine octigentesimo tercio tempore Karoli magni, Robertus...” (fol. 177r)
 - Exp.: “...Sed deinceps comites Hollandie manserunt domini de Hoesden.” (fol. 188v)
- Adelskroniek van de heren van Arkel, in het Latijn; 996-1429 (ff. 190r-217v)
 - Inc.: “Tempore Theodorici secundi comitis Hollandie venit ad Hollandiam...” (fol. 190r)
 - Exp.: “...dominum Whilhelmum de Bueren et hoc magnus pertius amiorfsiuz.” (fol. 217v)
- Adelskroniek van de heren van Leerdam, in het Latijn; 996-1304 (ff. 217v-218r)
- Adelskroniek van de heren van Hoeckelom, in het Latijn; 1227-1420 (ff. 218r-218v)
- Adelskroniek van de heren van Asperen, in het Latijn; 1204-1452 (ff. 219r-220r)
- Adelskroniek van de heren van Hagenstein, in het Latijn (fol. 221r)
- Adelskroniek van de heren van Ackoy, in het Latijn; 1272 (fol. 222r)
- Adelskroniek van de heren van Leyenberch, in het Latijn; -1420 (fol. 222v)
- Adelskroniek van de heren van Bergen, in het Latijn (fol. 223r)
- Adelskroniek van de heren van Noerdeloos, in het Latijn (fol. 223r)
- Adelskroniek van de heren van Leerdam, in het Latijn; 996-1304 (ff. 217v-218r)
- Adelskroniek van de heren van IJsselstein, in het Latijn; 1296-1483 (ff. 224r-227r)
- Losse aantekeningen (ff. 227v-239v)

Bijzonderheden

- Vrijwel alle teksten zijn afschriften door C.J. van Muyden. In de catalogus van de UB staat dit werk aangeduid als “Corn. J. Mudenus, *Collectanea Historica et Genealogia, Diplomata, Pasquili, etc. ad historiam Hollandiae et Ultrajecti potissimum spectantia*”.
- De *Brederodekroniek* is een afschrift van L-3, ook hier vinden we namelijk de volgende vermelding aan het slot: “descriptum est anno 1515 ipso die Luce evangeliste”.⁸

Datering

1548.

Watermerken

Dit handschrift bevat geen watermerken.

Provenance

- C.J. van Muyden

Alternatieve of oude Signatuur

- Utrecht, UB, cat. 771

Literatuur

Tiele & Hulshof (1887), nr. 771 (pp. 198-199); *Hintzen* (1922), p. 140 n. 2; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), p. VIII; *Carasso-Kok* (1981), nrs. 118 (pp. 148-149), 148 (pp. 174-176), 157 (pp. 184-185), 165 (p. 191), 169 (pp. 194-195), 179 (p. 202), 304 (pp. 329-331), 335 (pp. 363-364); *Lulofs* (1984), pp. 9, 29, 81; *Lulofs* (1987), p.87; *Verhoog* (1997), p. 26.

Editie

“Utrecht #2” bij *Hoar* (1955)

⁸ Utrecht, UB, 2 E 23, fol. 127v. Cf.: Brussel, KB, nr. 5376-5378, fol. 31v.

(L-3) Brussel, KB, nr. 5376-5378

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, (I+)50(+I) vel, 215x145 mm

Tekstspiegel: 155x100 mm, 1 kolom, ca. 32 regels

Band: Moderne band

Paleografische gegevens

1 hand, littera hybrida H

Inhoud

- Inhoudsopgave op de *Brederodekroniek* (ff. 3r-4r)
- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden, in het Latijn; -1482 (ff. 4r-31v)
 - Inc.: "Incipunt cronica illustrum dominorum de Brederoda Capitulum primum de nobilitate sanguinus dominorum de Brederoda..." (fol. 4r)
 - Exp.: "...Erat autem tunc temporis idem domicellus quasi annorum viginti, etc." (fol. 31v)
- "Cronica illustrum baronum ac dominorum de Egmonda", adelskroniek van de heren van Egmond, in het Latijn; 725-1478 (ff. 31v-36v)
 - Inc.: "Anno domino VII C XXV mortuo Rathbodo frisonum rege de quo habet in legenda Willibrordo..." (fol. 31v)
 - Exp.: "... de Bueren et domicellum wilhelmum qui obuit an virive etatem..." (fol. 36v)
- Kroniek van Holland, in het Latijn; -1459 (ff. 37r-51v)
 - Inc.: "Hollandie primordialis civitas de Vlaerdinck ubi slavum magnum..." (fol. 37r)
 - Exp.: "Anno domini M CCCC XXXIII fuit pronanle passagium." (fol. 51v)

Bijzonderheden

- Bevat heraldische wapentekeningen op ff. 5v, 7r, 7v, 8r, 8v, 10r, 10v, 12r, 13r, 14v.
- Schutbladen, voor en achter (folio 1 en 52, volgens de nieuwe foliëring), vormen samen één vel perkament met daarop een Latijnse tekst uit de 14e eeuw
- Bevat aantekeningen in de marge, van diverse handen, op ff. 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 42.
- Fol. 31v, de laatste bladzijde van de *Brederodekroniek*, heeft een afwijkende tekstspiegel, doordat de kopiist kleiner is gaan schrijven. Waar de rest van het handschrift ca. 32 regels per pagina heeft, staan op deze bladzijde 45 regels.

Datering

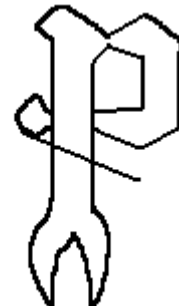
1515, op basis van een aantekening aan het eind van de *Brederodekroniek*, op fol. 31v: "finitum anno XV C quintodecimo ipso die Luce Evangeliste. Anno M D quintodecimo, etc."

Watermerken

2 watermerken:

ff. 2-38, gevorkte P met dwarsstreep

ff. 40-50, onidentificeerbaar watermerk

Provenance

- Nicolao Heycop, getuige de aantekening op fol. 1r: “Partinet Nicolao Heycop de Hairlem, canonico Egmonde”
- Jezüieten te Leuven, getuige de aantekening op fol. 2r: “Coll. Soctie Jesu Lovanij”

Alternatieve of oude Signatuur

Brussel, KB, cat. XI 7239

Literatuur

Muller (1880), p. 88; *Hintzen* (1922), pp. 137, 140 n. 2; *Lyna* (1927), nr. 7239 (pp. 81-82); *Andriessen* (1933), p. X-XI; *Roefs* (1942), p. 32; *Hyma* (1954), p. 127; *Hoar* (1955), p. 31; *Bruch* (1956), p. 44; *Jappe Alberts & Rutgers* (1957), p. VIII-IX; *Carasso-Kok* (1981), nrs. 165 (p. 191), 179 (p. 202), 304 (pp. 329-331); *Lulofs* (1984), pp. 9, 30-32, 81; *Lulofs* (1987), pp. 87-88; *Verhoog* (1997), pp. 26-27.

Editie

Geen.

(F-1) Utrecht, UB 3 L 15

Codicologische gegevens

Materiaal: Papier, 60 vel, 278x195 mm

Tekstspiegel: 210x120 mm, 1 kolom, 33-36 regels

Band: Moderne perkamenten band

Paleografische gegevens

1 hand, littera cursiva C

Inhoud

- *Brederodekroniek* / Jan van Leiden, in het Frans; -1486 (ff. 1r-58v)
Inc.: "A tres noble et tres digne dame yolande dame de brederode fille du..." (fol. 1r)
Exp.: "...Et plusieurs aultres maistres qui seront trop long a escrire." (fol. 58v)
- Inhoudsopgave op de *Brederodekroniek* (ff. 59r-60v)

Bijzonderheden

- Dit handschrift bevat open ruimtes op de plekken waar N-3 en N-8 illustraties hebben.
- Op fol. 58v zijn nog enkele aantekeningen over Zuid-Nederlandse geslachten toegevoegd, over de periode 1486 tot ca. 1525.

Datering

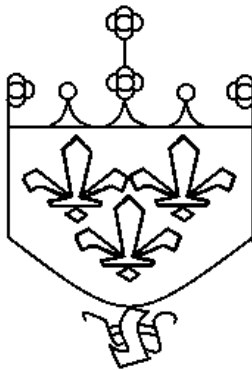
1520-1530, op basis van watermerken.

Watermerken

2 watermerken:

ff. 1-58, wapenschild met drie lelies en bloemen met vier bladen (komt overeen met:
Piccard, *Lilie*, nr. 1636-1637, gebruikt in 1525, te Mechelen)

ff. 59-60, eenhoorn

Provenance

- Aangekocht in November 1976, van antiquariaat Georges a Deny, te Brussel.

Alternatieve of oude Signatuur

Geen.

Literatuur

Van der Horst (1977); *Carasso-Kok* (1981), nr. 304 (pp. 329-331), *Lulofs* (1984), pp. 11,81; *Bruch & Stuip* (1984), pp. 40-42; *Verhoog* (1997), p. 29.

Editie

Geen.